

ՆՕՐՔ ԵՒ ՆՒՇՔ

ԿԵ ՀԱՐՑԱԼՆԵՆ ՄԵՁԻ.

1. — «Ազգային մարմին» մը կրնայ, իրեն եղած դիմումներու հետեւում տալով, վճռել որ դեռ հրապարակ չհանուած՝ ջնջուին նոր ազգագրուած գրքի մը բոլոր օրինակները, այն պատճառաբանութեամբ որ անոր մէջ կան անձեռու կամ գործերու մասին սխալ եւ անաղարտ ակնարկաբանութիւններ, որոնք վիրտառիչ են, եւ կրնան վրդովիչ համեմատութիւններ առնել.

— Մեր կարծիքով, այս հարցը քաղաքային օրինաց պատկանեալ խնդիր մըն է. եւ կը խորհինք թէ այդ օրէնքը երբեք պիտի չթաղարարել այդպիսի արարք մը, որ բոլորովին հակառակ է մամուլայ ազատութեան սկզբունքին: Քաղաքային իշխանութեան՝ իրաւունքը եւ գործն է հրատարակութեանց վերաբերմամբ արգելիչ տնօրինութիւններ ընել օրէնքէն նախատեսուած պարագայից մէջ:

Ձեռք գիտեր ստուգադէս, բայց եթէ Ազգային Մարմինն այդ կը պահանջուի որովհետեւ հրատարակութեան ծախքը հոգացուած է ազգային պիւստէէն կամ ժողովրդական նպատեւութիւն, հարկ էր որ այն ստանայ այն նոյն Մարմինը ամենախրոմօրէ մը միջոցաւ նախապէս տեղեկանար ձեռագրին պարունակութեան, եւ ըստ այնմ նպատակէր կամ ոչ՝ անոր հրատարակութիւն: Եթէ չէ ըրած զայդ տանին, այժմ, տպագրութեան յետոյ, այլ եւ չի կրնար խնդրել յարուցանել: Իսկ եթէ ըրած է եւ զիտողութեան արժանի ոչ ինչ գտած, ա՛յ ասելի ոչ:

Ամէն պարագայի մէջ զրաքննութեան իրաւասութիւն չունի հրատարակութեան մը եկեղեցական կամ Վեղալիյն Մարմինը: Անոնք որ զԵրբին պարունակութեանն յիշատակէ կամ յանդիմանի զժողո՛ւ եւ, լրագրաց մէջ կամ տետրակով մը կըրնան հրատարակութեան տալ իրենց հերքումը:

Այնչափ համարում եւ ուժը ունի՞ք այս հարցով զրգոռուած պատուարժան ազգայիններուն նկատմամբ, զորս կը նանչնանք շատ մօտէն, եւ որոնց ի պատիւ միայն չենք դնել հոս տեղւոյ եւ անուան մանրամասնութիւններ, որ կը փափաքինք մտածել թէ՛ այս տողերը հեռատանեայ այն դարտագիշդ փափեք հասնեն անօաջ, ամէն ալիք խաղաղած կը լինի արդէն այդ ազգասէր գաղութին մէջ, եւ ամէնքն ի միասին զարմեալ նախնուած՝ ներքին բարգաւաճման գործին:

ԿԵ ՀԱՐՑԱԼՈՒ ԴԱՐՁԵԱԼ

2. — Մէկը որ կը յայտարարէ թէ ասեմօք եպիսկոպոսէ մը ուրախկոթեան իրաւունք ստացած է, կրնա՞յ ուզած ասեմ եւ ուզած ձեզը գործադրել իր այդ իրաւունքը:

— Մեր մէջ, եկեղեցական օրէնքով, սարկաւա՛զը միայն ունի իրաւունք ուրար կրելու. ու ձեռնադրեալ տարկաւազ մը ամէն տեղ կրնայ գործադրել այդ իրաւունքը, ո՛ւր որ իր եպիսկոպոսին արտօնութեամբ եւ տեղւոյն հոգեւորական իշխանութեան հրահրեով կը կոչուի պալատե վարէլ: Սոցորուութիւն եղած էր նաեւ, ստեփան, որ եպիսկոպոսները, եկեղեցական պայծառութեան կամ ժողովուրդին հոգեւոր մխիթարութեան համար, արտօնեն երբեմն չորս աստիճան ստացած զպիւր մը՝ ուրար կրելու որով եկեղեցիին մը մէջ, տնական օրերուն կամ միշտ, թայց ուրարի այն հրամանը ի զօրու է այն եկեղեցիին մէջ միայն, որուն համար տուած է զայն՝ ձեռնադրող եպիսկոպոսը: Սարկաւազ մը ամէն տեղ սարկաւազութիւն կրնայ ընել եւ ուրար կրել: Բայց ընդհանրապէս մը ուրարակիր է միայն այն տեղւոյն մէջ, որուն համար ստացած է ուրարը. զի ուրարակրութեան աստիճան արգեամբք գոյութիւն չունի: Եւ յետոյ արտօնուած եկեղեցիին մէջ ալ, հրամանը ստանալէն եւ ժամանակ մը ուրարը գործածելէ վերջ, երբ երկար ատեն չի գործածեր, կորնցուցած կ'ըլլայ արդէն այդ իրաւունքը, եւ չի կրնար ըստ իր կամաց յանկարծ վերանորոգել զայն որ մը: Ձի ներքին չէ եկեղեցական տըւութեանց կամ արտօնութեանց հետ քմահաճօրէն վարուի:

Դարձեալ, եպիսկոպոսապետը կամ եպիսկոպոս մը, այսինքն ձեռնադրական շնորհարաշխութեան իշխանաւորին՝ միայն ունին իրաւասութիւն՝ տալու այսպիսի արտօնութիւններ, ուրարի, ինչպէս եւ ծաղկեայ փլուխի կամ լանշխաւի, այն ալ իրենց նախարարպետական կամ թեմական վիճակի չըլանակիւն մէջ, եւ այս՝ միշտ վկայական կոնդակով: Մնացեալը ապօրինութիւն է պարզապէս, եւ հակառակ՝ եկեղեցւոյ կարգապահութեան իրաւական սկզբունքներուն:

ԽՄՐ.